

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2003

Vyhlásené: 17. 12. 2003

Časová verzia predpisu účinná od: 15. 3.2024

Obsah dokumentu je právne záväzný.

550

ZÁKON

z 28. októbra 2003

**o probačných a mediálnych úradníkoch a o zmene a doplnení
niektorých zákonov**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Základné ustanovenia

§ 1

(1) Tento zákon ustanovuje výkon probácie a mediácie vo veciach, ktoré sa prejednávajú v trestnom konaní alebo v priestupkovom konaní, ak ide o mladistvého.

(2) Probáciu a mediáciu vykonávajú probační a mediálni úradníci. Probačný a mediálny úradník vo funkcii vedúceho štátneho zamestnanca¹⁾ vykonáva probáciu a mediáciu, len ak tak predseda krajského súdu určil v rozvrhu práce, a to v nevyhnutnom čase, počas ktorého nie je možné zabezpečiť riadny výkon probácie a mediácie na okresnom súde v obvode príslušného krajského súdu.

(3) Probačný a mediálny úradník vykonáva činnosť v štátnozamestnaneckom pomere na okresnom súde v obvode príslušného krajského súdu alebo na krajskom súde; jeho služobným úradom^{1a)} je krajský súd.

(4) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky koncepčne a metodicky riadi a usmerňuje výkon probácie a mediácie. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky zriadi ako svoj poradný orgán Radu pre probáciu a mediáciu zloženú zo sudcov, z prokurátorov, probačných a mediálnych úradníkov, zo zástupcov orgánov štátnej správy a z odborníkov z teórie a praxe; podrobnosti o zložení a zásady jej činnosti upraví štatút, ktorý vydá minister spravodlivosti Slovenskej republiky.

(5) Výkon probácie a mediácie a výkon kontroly výkonu rozhodnutí technickými prostriedkami v obvode krajského súdu metodicky riadi a usmerňuje probačný a mediálny úradník vo funkcii vedúceho štátneho zamestnanca;¹⁾ ustanovenie odseku 4 tým nie je dotknuté.

§ 2

(1) Na účely tohto zákona sa rozumie

a) probáciou

1. kontrola, organizovanie a výkon probačných programov alebo iných výchovných programov u obvinených, obžalovaných alebo odsúdených, ktorých súčasťou sú uložené povinnosti a obmedzenia (ďalej len „obvinený“),
 2. kontrola uložených trestov alebo obmedzení, ktorých súčasťou je probačný alebo ochranný dohľad,
 3. činnosť súvisiaca so zabezpečením predbežného šetrenia u obvineného,
 4. organizovanie, koordinovanie a výkon trestu povinnej práce a trestu domáceho väzenia,
 5. dohľad nad správaním obvineného, ak sa na dosiahnutie ochrany a posilnenia probácie použijú technické prostriedky,
 6. pomáhanie poškodenému, ak ide o zákaz priblíženia alebo zdržiavania sa v blízkosti obydlia poškodeného,
 7. pomáhanie obvinenému v súvislosti s probáciou, aby viedol riadny život a vyhovel podmienkam, ktoré mu sú uložené rozhodnutím prokurátora alebo súdu v trestnom konaní,
 8. kontrola, organizovanie a výkon probačných programov a iných výchovných programov, kontrola povinností a obmedzení, ak boli uložené mladistvému v priestupkovom konaní,
- b) mediáciou mimosúdne sprostredkovanie riešenia sporu medzi poškodeným a obvineným.

(2) Mediácia v trestnom konaní a v priestupkovom konaní sa vykonáva so súhlasom obvineného a poškodeného, ktorí tento súhlas môžu vziať späť. Ak je obvineným mladistvý, na vykonanie mediácie je potrebný aj súhlas jeho zákonného zástupcu.

(3) Ak osoba v čase konania mediácie v trestnom konaní nedovršila devätnásť rok veku, probačný a mediačný úradník upovedomí o konaní mediácie jej obhajcu, zákonného zástupcu a orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Dohodu o náhrade škody podpisuje mladistvý a poškodený, a ak mladistvý nedovršil osemnásť rok veku, dohodu podpisuje aj zákonný zástupca mladistvého.

§ 3

Činnosť probačného a mediačného úradníka

(1) Probačný a mediačný úradník napomáha tomu, aby trestná vec mohla byť vo vhodných prípadoch prejednaná v niektorom z osobitných spôsobov trestného konania²⁾ alebo aby mohol byť uložený a riadne vykonaný trest nespojený s odňatím slobody, alebo aby mohla byť väzba nahradená iným vhodným opatrením. Na tento účel probačný a mediačný úradník

- a) obstaráva podklady týkajúce sa osoby obvineného o jeho rodinnom, sociálnom a pracovnom prostredí,
- b) utvára podmienky na rozhodnutie o podmienenom zastavení trestného stíhania alebo schválení zmluvy,
- c) uskutočňuje úkony na účely uzavretia dohody medzi poškodeným a obvineným o náhrade škody, ktorá vznikla trestným činom, alebo na účely odstránenia ujmy, ktorá vznikla trestným činom,
- d) vykonáva dohľad nad správaním obvineného v priebehu skúšobnej doby a kontrolu výkonu trestov nespojených s odňatím slobody,
- e) uskutočňuje pri výkone probácie a mediácie ďalšie úkony v trestnom konaní.

(2) Probačný a mediačný úradník na základe rozvrhu práce uskutočňuje v rámci svojej pôsobnosti úkony na základe

- a) rovnopisu právoplatného rozhodnutia súdu alebo prokuratúry, z ktorého vyplýva povinnosť

vykonať probáciu,

- b) písomného pokynu predsedu senátu, samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora, ak ide o mediáciu,
- c) písomného pokynu predsedu senátu, samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora, ak ide o inštitút predbežného šetrenia,
- d) písomnej žiadosti riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody,
- e) podnetu orgánu oprávneného objasňovať alebo prejednávateľ priestupok, ak ide o mediáciu, alebo na žiadosť účastníka konania, ak ide o mediáciu,
- f) rovnopisu rozhodnutia správneho orgánu, ktorým bola uložená povinnosť zúčastniť sa probačného programu alebo iného výchovného programu, z ktorého vyplýva povinnosť vykonať probáciu.

(3) Vo vhodných prípadoch v oblasti mediácie uskutočňuje úkony aj bez pokynu podľa odseku 2 písm. b), najmä z podnetu poškodeného alebo obvineného, pričom o tom probačný a mediačný úradník bez zbytočného odkladu písomne informuje príslušný orgán činný v trestnom konaní; na vykonanie mediácie je potrebný písomný súhlas predsedu senátu alebo samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora.

(4) Pri výkone probácie a mediácie je probačný a mediačný úradník oprávnený získavať informácie a poznatky o osobe obvineného a stanoviská poškodeného, ktoré sú významné pre rozhodnutie súdu alebo prokurátora.

(5) Orgány činné v trestnom konaní³⁾ informujú probačného a mediačného úradníka o prípadoch, ktoré sú vhodné na vykonanie mediácie, a najmä v konaní proti mladistvým postupujú tak, aby sa mediácia mohla využiť od vznesenia obvinenia.

(6) Probačný a mediačný úradník vykonáva ochranný dohľad podľa osobitného zákona.⁴⁾

(7) Probáciu vykonáva probačný a mediačný úradník pôsobiaci na tom súde, v ktorého obvode má pobyt obvinený alebo odsúdený. Z dôvodu hospodárnosti a efektívnosti probácie možno miestnu príslušnosť založiť v inom obvode, ak o to obvinený alebo odsúdený požiada. Ak má obvinený alebo odsúdený pobyt mimo územia Slovenskej republiky a rozhodnutie, na ktorého základe sa vykonáva probácia nebolo odovzdané na jeho uznanie a výkon v inom členskom štáte Európskej únie podľa osobitného predpisu,^{4a)} miestnu príslušnosť možno založiť v obvode, ktorý je na území Slovenskej republiky vo vzťahu k pobytu obvineného alebo odsúdeného najbližšie; splnenie podmienok podľa druhej vety týmto nie je dotknuté.

§ 4

Súčinnosť probačného a mediačného úradníka so štátnymi orgánmi a s ďalšími inštitúciami

(1) Ak je to účelné, probačný a mediačný úradník pri výkone probácie a mediácie postupuje v súčinnosti s orgánmi sociálneho zabezpečenia, so školami a školskými zariadeniami, zdravotníckymi zariadeniami, s registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami, so záujmovými združeniami občanov, s nadáciami a ďalšími inštitúciami, ktoré poskytujú všeobecne prospešné služby.

(2) V súvislosti s výkonom probácie a mediácie je probačný a mediačný úradník oprávnený obracať sa na štátne orgány, obce, iné právnické osoby a fyzické osoby so žiadosťou o poskytnutie potrebných údajov. Tieto osoby sú povinné bez zbytočného odkladu žiadosti probačného a mediačného úradníka vyhovieť. Probačný a mediačný úradník má na účely poskytovania súčinnosti od Policajného zboru postavenie osoby poverenej výkonom rozhodnutia súdu.^{4b)}

(3) Ak odmietne štátny orgán, obec, iná právnická osoba alebo fyzická osoba bezdôvodne

vyhovieť dožiadaniu podľa odseku 2, predloží probačný a mediačný úradník vec príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní na ďalšie konanie.

(4) Ak je vedené trestné konanie proti obvinenému vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak je vo väzbe, alebo vo výkone trestu odňatia slobody spolupáchateľ alebo poškodený, postupuje probačný a mediačný úradník pri výkone svojej pôsobnosti v súčinnosti so Zborom väzenskej a justičnej stráže a s príslušným orgánom činným v trestnom konaní; ak je taká osoba v kolúznej väzbe, na uskutočnenie návštevy je potrebný písomný súhlas príslušného orgánu činného v trestnom konaní.

§ 5

Predpoklady na výkon funkcie probačného a mediačného úradníka

(1) Za probačného a mediačného úradníka môže byť vymenovaný občan Slovenskej republiky, ktorý

- a) spĺňa predpoklady podľa osobitného predpisu,⁵⁾
- b) získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa absolvovaním magisterského právnického, učiteľského, teologického alebo iného spoločenskovedného študijného programu alebo má uznaný doklad o takom vysokoškolskom vzdelaní vydaný zahraničnou vysokou školou.

(2) Probačný a mediačný úradník je povinný zúčastňovať sa odbornej prípravy a vzdelávania organizovaných Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

§ 6

Práva a povinnosti probačného a mediačného úradníka

(1) Probačný a mediačný úradník je pri výkone svojej funkcie povinný dodržiavať povinnosti podľa osobitného predpisu.⁷⁾

(2) Probačný a mediačný úradník je pri výkone svojej funkcie povinný riadiť sa pokynmi predsedu senátu, samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora; tieto pokyny nemôžu smerovať k spôsobu a výsledku vykonávanej mediácie.

(3) Probačný a mediačný úradník je pri výkone svojej funkcie povinný riadiť sa metodickými usmerneniami podľa § 1 ods. 4 a 5; tieto usmernenia nemôžu smerovať k výsledku vykonávanej mediácie a nemôžu byť v rozpore s pokynmi predsedu senátu, samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora.

(4) Probačný a mediačný úradník musí rešpektovať a chrániť ľudské práva a slobody, dôstojnosť človeka a zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť k zmareniu účelu trestného konania alebo ktoré by vzbudzovalo pochybnosti o jeho nestrannosti.

(5) Pri nedodržaní povinností podľa odsekov 1 až 4 môže predseda senátu alebo samosudca a v prípravnom konaní prokurátor vec probačnému a mediačnému úradníkovi odňať.

(6) Probačný a mediačný úradník je oprávnený zisťovať stanovisko strán trestného konania k podmienenému zastaveniu trestného stíhania, zmieru, uloženiu trestu nespojeného s trestom odňatia slobody a k iným úkonom vykonávaným pri probácii a mediácii.

(7) Ak poruší obvinený, nad ktorým vykonáva dohľad probačný a mediačný úradník, podmienky obmedzení alebo povinností, informuje o tom probačný a mediačný úradník predsedu senátu alebo samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora.

(8) Probačný a mediačný úradník má právo pri výkone svojej činnosti nahliadať do trestných

spisov alebo do priestupkových spisov, robiť si z nich výpisky a poznámky, prípadne kópie; týmto nie sú dotknuté ustanovenia osobitného predpisu o ochrane utajovaných skutočností.⁸⁾

§ 7 **Mlčanlivosť**

(1) Probačný a mediačný úradník je povinný zachovávať mlčanlivosť podľa osobitného predpisu;⁹⁾ povinnosti mlčanlivosti sa nemôže dovolávať vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní³⁾ alebo súdu.

(2) Probačného a mediačného úradníka nemožno v súvislosti s vykonanou mediačnou činnosťou vylúčať ku skutkovým okolnostiam, o ktorých sa dozvedel pri sprostredkovaní riešenia sporu alebo v súvislosti s ním a ktoré sa neprejavili v dohode uzavretej medzi obvineným a poškodeným. Tým nie je dotknutá povinnosť prekaziť trestný čin alebo oznámiť spáchanie trestného činu.¹⁰⁾

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2004.

Rudolf Schuster v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

- 1) § 20 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 1a) § 15 zákona č. 55/2017 Z. z.
- 2) § 330 až 362 Trestného poriadku v znení neskorších predpisov.
- 3) § 10 ods. 1 Trestného poriadku.
- 4) § 454 až 460 Trestného poriadku.
- 4a) Zákon č. 533/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia nespojená s odňatím slobody alebo probačné opatrenie na účely dohľadu v Európskej únii.
- 4b) § 73 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.
- 5) § 38 zákona č. 55/2017 Z. z..
- 7) § 111 zákona č. 55/2017 Z. z.
- 8) Zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 418/2002 Z. z.
- 9) § 111 ods. 1 písm. c) zákona č. 55/2017 Z. z.
- 10) § 340 a 341 Trestného zákona.

